

Elukestva Õppe Arendamise Sihtasutus Innove
Kutsehariduse Seirekeskus

**Ülevaade kutsehariduse- ja
tööturualastest uuringutest Eestis
2006. aastal**

Tallinn 2007

SISUKORD

TÖÖTURU UURINGUD

Tööjõu vajaduse prognoos aastani 2012	4
Institutsioonide mõju tööalasele karjäärile: Eesti eripära võrdluses teiste Euroopa riikidega..	4
Inimkapitali väärtustamine Eesti tööturul: üleharitus ja hariduse mittevastavus töökoha nõuetele	5
Koolitussüsteemi kvantitatiivsest arengust ja tööturust	5
Innovatsioonide ja tööhõive vahelised seosed Ida-Virumaa põlevkivitööstuse ettevõtete näitel	5
Sisserännanute põlvkonnad Eesti tööjõuturul 2000. aastal : magistritöö inimgeograafias	6
Noorte tööpuudus ja tööpoliitika - arenguvõimalusi Eestis Phare projekti näitel	6
Kutseõppeasutuste ja lõpetanute palga seos Eestis	6
Inimkapitali mõju majanduskasvule	6
Ida-Virumaa ettevõtetest koondatud töötajate ümberõppe ja tööhõive korraldus	6
Tööturu avanemine kui ettevõtte personalitöö mõjutegur.....	6
Eakate tööhõive vananeva tööjõu tingimustes - maa, väikelinna ja linna näitel (diplomitöö) ..	7
Töötajate vaba liikumine Euroopa Liidus ja selle mõju Eestile	7
Puuetega inimeste tööhõive Eestis.....	7
Eesti elanike töötamine välismaal Euroopa Liiduga liitumise järel (bakalaureusetöö)	8
Tööhõive olukord Lääne-Virumaa regioonis ja selle parandamine tööturukoolituse kaudu	8

ELUKESTVA ÕPPE UURINGUD

Andragoogilise, sotsiaalse ja psühholoogilise aspekti tegurite koosmõju täiskasvanute õppimiskäsituste, õppimisvalmisolekule ja koolitusaktiivsuse kujunemisele elukestva õppe kontekstis	9
Karjääriteenuste süsteemi arendamise lähteuuring	9
Täiskasvanute koolitus ettevõtetes	9
Elukestev õpe kui elutee kujundaja ja Eesti ühiskonna sotsiaalse sidususe tagaja.....	9
Elukestev õpe formaalharidussüsteemis osalejate vaatevinklist	10

Täiskasvanute tööalase koolituse kvaliteedi tagamise eeldused.....	11
Täiendushariduse nõudlus Tallinna Tehnikaülikoolilt (diplomitöö).....	11
Õppimine elutee kontekstis (eakate arusaamades)	12
Täiskasvanud õppijate tähenduslikud õpikogemused	12
Täiskasvanud õppijate õpieesmärgid vabahariduslikus koolituses ning nende vastavus koolituse eesmärkidele	12
Õpetajate täienduskoolituse õpikeskkonna tegurid	12
Emotsioonide seos täiskasvanu õppimisega	12

KUTSEHARIDUSE UURINGUD

Kutseõpetajate ja -koolitajate koolitus (Training VET teachers and trainers).....	13
Täienduskoolitus täiskasvanutele (Continuing Education and Training for Adults in Estonia)	13
Eesti kutseharidussüsteemi temaatiline ülevaade (Thematic Overview: Description of Estonian VET System)	13
Kvaliteet kutseõppeasutuses	14
E-õppe kui haridusuuenduse protsessi uurimine kutseõppeasutustes ja rakenduskõrgkoolides.....	14
Kutseõpetajate karjääriteed ja koolitusvajadus	15
Üldhariduskooli ja kutseõppeasutuse koostöömudel Väike-Maarja Gümnaasiumi ja Õppekeskuse näitel.....	15
Regioonide osalus riikliku koolitustellimuse kavandamises (magistritöö)	15
Toitlustusteenindaja eriala õppekava ümberkujundamine kelneri eriala õppekavaks.....	16
Mehhatroonika eriala õppekava vastavusse viimine Euroopa Liidu standartidega.....	16
Õppeotstarbelise videosalvestise koostamine juuksuri eriala koolituses teemal: “Soengu detailide tehnikad”	16
Töövihiku “Majandusarvutused ja aruandlus kaubanduses” koostamine müüja erialal.....	16
Õppeteema “Ruumikujundus” õpetamise sisu ja didaktilised vahendid kodumajanduse ja puhastusteeninduse erialal	17
Tööraamatu koostamine käitumise ja etiketi õpetamiseks kutseõppeasutuse õpilasele.....	17
Juhendmaterjali koostamine kodutekstiilide õmblemiseks	17

Tööraamatu koostamine rõiva õmbleja õppekava moodulile “Naiste voodriga jaki töötlemine”	17
Kondiitritoodete tehnoloogia õpetamine.....	17
Õppematerjali koostamine õppeaines “Pagari- ja kondiitriseadmed”	18
Klienditeeninduse õppematerjali koostamine kosmeetikute erialale	18
E-õppe planeerimine arvutite ja arvutivõrkude erialal aines andmeturve	18
Tartu Kutsehariduskeskuse autoeriala väljaõppe kvaliteedi tõstmine.....	18
Juuksuri eriala kutseõpetaja õppemapi koostamine õppeaine “Juuste värvimine” õpetamiseks	18
Teoria- ja praktikaõppe seose realiseerimine koka eriala kutseõppes : (hügieeni- ja toitumisõpetuse näitel).....	19
Õppejõudude motivatsiooniküsimusi e-õppe juurutamisel Eesti kutseõppe kontekstis: Herzbergi motivatsiooniteooriale tuginev käsitus	19
Kutsekooli õpilaste kodune taust ja hinnangud kutsekooli õpikeskkonnale Tallinna Polütehnikumi Raadiku erialaosakonna näitel	19
Erialade spetsiifikat arvestav elektrotehnika laboritööde kompleks kutsekoolis (tehniliste erialade näitel).....	19

Tööturu uuringud

Tööjõu vajaduse prognoos aastani 2012

Koostaja: Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

<http://www.mkm.ee/doc.php?41167>

2006

Uuringus sisaldub hõiveprognoos aastani 2012 kõikide põhiliste tegevusalade, sh tööstusharude lõikes. Tulemuste alusel on eelkõige võimalik prognoosida piirkondliku koolitustegevuse iseloomu ja vajadusi tulenevalt regionaalsest spetsialiseeritusest, samuti hinnata võimalikke nihkeid piirkondlikus hõivestruktuuris.

Institutsioonide mõju tööalasele karjäärile: Eesti eripära võrdluses teiste Euroopa riikidega

Rahvusvaheliste ja Sotsiaaluuringute Instituut; Grandihoidja: Ellu Saar

Aeg: 2006-2009

Finantseerija: Eesti Teadusfond (grant nr 6892)

Projekti eesmärgiks on analüüsida institutsioonide mõju tööalasele karjäärile ja välja tuua selle protsessi eripära Eestis võrreldes teiste Euroopa riikidega. Esimese sammuna kavatseme analüüsida institutsionaalseid muutusi, mis on mõjutanud tööalast karjääri, ja välja töötada vastavad indikaatorid. Kasutades makrotaseme indikaatoreid on projektis kavas järgmise sammuna püüda klasteranalüüsi abil tüpologiseerida Eestit, kasutades selleks eelnevalt väljatöötatud tüpoloogiasid. Edasiste hüpoteeside formuleerimise aluseks ongi eeldus, et nii haridussüsteemi ülesehitus kui ka tööturu institutsioonid mõjutavad tööturule lülitumise protsessi kui ka edasist töökarjääri. Teise etapina keskendume noorte tööturule lülitumise protsessile. Kolmandaks etapiks on tööalase karjääri analüüsimine indiviidide elutee vältel. Projekti raames on kavas kasutada nii indiviiditaseme paneel- ja longituudseid andmeid (Euroopa Tööjõu-uuring 2004; Eesti Tööjõu-uuringud 1995, 1997-2005, Eesti Sotsiaaluuring jt.) kui ka makrotaseme erinevate Euroopa riikide institutsionaalset konteksti iseloomustavaid andmeid (võimalikud andmeallikad OECD, ILO, Eurostat, Euroopa Komisjon, Eurydice jt.).

Projekti tulemusena on kavas avaldada vähemalt 20 artiklit eelretsenseeritavates ajakirjades ja rahvusvaheliste kirjastuste poolt publitseeritavates raamatutes. Projekti viimasel aastal on kavas publitseerida projekti tulemuste põhjal inglisekeelne raamat. Antud projekt on osaks suuremast rahvusvahelisest võrdlevast Euroopa Teadusfondi a la carte programmist "TransEuropa Research Network: Transnationalisation and Changing Life Course Inequality in Europe". Programmi juhiks on professor H.-P. Blossfeld Bambergi Ülikoolist Saksamaal.

Inimkapitali väärtustamine Eesti tööturul: üleharitus ja hariduse mittevastavus töökoha nõuetele

Põhitäitjad: Raul Eamets, Jaan Masso, Ott Toomet (TÜ); Kristjan-Olari Leping (TÜ) 2005-...

Finantseerija: Eesti Teadusfond (grandihoidja: Kaia Philips, Tartu Ülikool)

Uurimisprojekti põhieesmärgiks on analüüsida haridustasemete ja ametikohtade vastavust Eestis, selgitamaks erineva haridustasemega indiviidide tööturu praegust olukorda ja tulevikuperspektiive. Projekti raames on kavas tähelepanu kontsentreerida järgmistele uurimisvaldkondadele: hariduse ja oskuste vastavus tööturul nõutavaga, töötajate üleharitus, madala kvalifikatsiooniga tööjõu olukord ja perspektiivid, erinevate tööjõugruppide seisund ja võimalused tööturul, elukestev õpe ja karjäärivõimalused. Kuna areng on järjest enam teadmispõhise ühiskonna suunas, siis tulevikus muutub tööjõu nõudmine järjest teadmiste- oskuste intensiivsemaks ning mitteküllaldane haridus muutub üheks peamiseks takistuseks tööturul osalemisel. Analüüsides erineva haridus- ja oskustasemega inimeste olukorda ja nende võimalusi tööturul aitab see mõista edasisi tööturu arenguid ning võimaldab välja pakkuda konkreetseid poliitikameetmeid asjast huvitatud ametkondadele. Projekti tulemused publitseeritakse artiklitenä rahvusvahelistes teadusajakirjades ning kokkuvõtvalt inglise keelses teadusmonograafias.

Koolitussüsteemi kvantitatiivsest arengust ja tööturust

Koostaja: Tallinna Tehnikaülikool, haridusuuringute keskus (autor: Väino Rajangu)

Koostööpartnerid: Haridus- ja Teadusministeerium, Statistikaamet, Sotsiaalministeerium, Tööturuamet

Kestus: 2006 - 2010

Finantseerija: Tallinna Tehnikaülikool (õppejõu riigieelarveline teema)

Tööturg ja koolitussüsteem on omavahel seotud haridusnõudluse kaudu. Haridusliku tunnuse alusel töödeldud tööturu kohta käiv info ja selle avalikustamine aitavad selgitada struktuurset tööpuudust - missuguse erialaga inimesed leiavad kergemini tööd, millise erialaga on raskusi töö leidmisel. Üldiselt on laiema profiiliga erialal töö leidmine lihtsam kui kitsama profiiliga eriala puhul. Koolitusnõudluse selgitamisel on kõigepealt vaja uurida haridusnõudlust haridustasemeti, seejärel konkreetse taseme sees valdkonniti ja edasi valdkonna sees erialati. Väljakujunenud demograafilise olukorra tõttu hakkab alates 2006. aastast kõrgkoolidesse vastuvõtt pingestuma, kuna väheneb keskhariduse omandajate arv. See omakorda mõjutab olukorda tööturul kvalifitseeritud töötajate vähese juurdekasvu tõttu.

Innovatsioonide ja tööhõive vahelised seosed Ida-Virumaa põlevkivitööstuse ettevõtete näitel (magistritöö)

Mariana Väli

Tartu Ülikool, majandusteaduskond, ökonomeetria õppetool

Juhendaja: Tiiu Paas

Tartu 2006

***Sisserännanute põlvkonnad Eesti tööjõuturul 2000. aastal : magistritöö
inimgeograafias*** (magistritöö)

Alis Tammur

Tartu Ülikool, bioloogia-geograafiateaduskond, geograafia instituut

Juhendajad: Tiit Tammaru, Hill Kulu

Tartu 2006

Noorte tööpuudus ja tööpoliitika - arenguvõimalusi Eestis Phare projekti näitel
(magistritöö)

Eva-Liisa Jaanus

Tartu Ülikool, sotsiaalteaduskond, sotsioloogia ja sotsiaalpoliitika osakond

Juhendaja: Raul Eamets

Tartu 2006

Kutseõppeasutuste ja lõpetanute palga seos Eestis (magistritöö)

Liis Kraut

Tartu Ülikool, majandusteaduskond, makroökonomika õppetool

Juhendaja: Raul Eamets

Tartu 2006

Inimkapitali mõju majanduskasvule (magistritöö)

Annika Paabut

Tartu Ülikool, majandusteaduskond, makroökonomika õppetool

juhendajad: Raul Eamets, Egle Tafenau

Tartu 2006

Ida-Virumaa ettevõtetest koondatud töötajate ümberõppe ja tööhõive korraldus
(bakalaureusetöö)

Evelyn Ambrozevitš

Estonian Business School

Tallinn 2006

Tööturu avanemine kui ettevõtte personalitöö mõjutegur (bakalaureusetöö)

Kerli Kivisoo

Tallinna Tehnikaülikool

Tallinn 2006

Eakate tööhõive vananeva tööjõu tingimustes - maa, väikelinna ja linna näitel
(diplomitöö)

Iris Juuresoo

Tallinna Tehnikaülikool, humanitaarteaduskond

Juhendaja: Reena Tolmik

Tallinn 2006

Bakalaureuse töö teemal "Eakate tööhõive vananeva tööjõu tingimustes - maa, väikelinna ja linna näitel" annab ülevaate vanaduspensionäride suhtumisest töötamisesse pärast pensioniea saabumist, uuritakse, mis vanuses tahaksid eakad pensionile minna ja milline on riigipoolne suhtumine neisse. Tähelepanu alla võetakse töös erisused tööhõive probleemides maa, väikelinna ja linna näitel.

Töötajate vaba liikumine Euroopa Liidus ja selle mõju Eestile (bakalaureusetöö)

Gajane Galamjan

Tallinna Tehnikaülikool, humanitaarteaduskond

Juhendaja: prof. Sulev Mäeltsemees

Tallinn 2006

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärgiks oli analüüsida võimalikke mõjusid Eestile seoses töötajate vaba liikumisega Euroopa Liidus. Kõige tähtsam positiivne mõjusfäär, mida autor käsitles käesolevas töös, hõlmab tööjõu vahetust, mis tähendab seda, et Eesti kodanikud võivad nüüd saada kogemusi väljaspool Eestit ning saadud teadmisi rakendada oma kodumaal, millega paraneb ka töö kvaliteet. Ka teiste Euroopa Liidu riikide kodanikud saavad nüüd tulla Eestisse ning töötada siin. Ühelt poolt tundub see olevat negatiivne nähtus, sest nendel ametikohtadel võiksid tööd teha ka Eesti elanikud, teisalt aga tõstab välismaine tööjõud konkurentsi ning innustab seega siinseid töötajaid täiendama oma oskusi ja näitama parimaid tulemusi. Teatud mõttes vähem tähtis mõju avaldub kultuurilisest aspektist. Nimelt võõra tööjõu saabumine Eestisse, mille tagajärjel vähendavad erinevate kultuuride esindajad kultuurilisi erinevusi eestlaste ja välismaalaste vahel. Kolmas positiivne aspekt seisneb selles, et Eesti kodanikud, kes töötavad ja seega ka esindavad Eestit välismaal võivad tõsta riigi mainet maailmas juhul, kui näitavad ennast heast küljest. Negatiivsed mõjupiirkonnad avalduvad ennekõike tööjõu (sh "ajude") äravoolus (ohus on eriti arstid ja ehitusinsenerid), demograafilises aspektis ning võimalikus tööpuuduses Eestis. Demograafilisest aspektist rääkides tuleb rõhutada, et välistööjõu tulek Eestisse pikaks ajaks (alalise elukohaga) võib põhjustada seda, et sinne rahvaarv suureneb, kuid eestlaste arv mitte.

Puuetega inimeste tööhõive Eestis (bakalaureusetöö)

Külli Paugus

Tallinna Tehnikaülikool, humanitaarteaduskond

Juhendaja: Alice Lugna

Tallinn 2006

Bakalaureusetöö eesmärk on analüüsida riigi rolli puuetega inimeste tööhõive edendamisel ning puuetega inimeste tööhõivet Eestis ja uurida, millist mõju avaldab puuetega inimeste tööhõive nende sotsiaalsele rehabilitatsioonile. Bakalaureusetöö koosneb kahest peatükist. Esimeses peatükis annab autor ülevaate rehabilitatsiooni mõistest tööhõive kontekstis ja puuetega inimeste vajadusest töötada. Teises peatükis analüüsib autor, millised asutused ning organisatsioonid kuuluvad tööhõive poliitiliste otsuste vastuvõtmisesse ja teenuste osutamise institutsionaalsesse võrgustikusse. Samuti annab autor ülevaate ka riigi strateegiatest ning suundadest. Bakalaureusetöö eesmärgist lähtudes toob autor välja peamised järeldused: 1) Puuetega inimeste sotsiaalne kaasatus läbi tööhõive tagab puudega inimesele eneseteostuse ning sotsiaalsete ja vaimsete vajaduste rahuldamise, parandades seeläbi inimese enesehinnangut ja lubab end tunda täisväärtusliku ühiskonnaliikmena. 2) Eesti puuetega inimeste tööhõive on alles arenemisjärgus. Kahtlemata antud valdkond on riikliku tähtsusega küsimus. Riigi roll puuetega inimeste tööhõive edendamisel on määrav. Seetõttu on äärmiselt tähtis, et oleks loodud toimiv riigitasemel koordineeritud süsteem ning Eesti puuetega inimeste tööturule integreerimine oleks järjepidev, tulevikku suunatud.

Eesti elanike töötamine välismaal Euroopa Liiduga liitumise järel

(bakalaureusetöö)

Inna Virkus

Tallinna Tehnikaülikool, humanitaarteaduskond

Juhendaja: Jaanus Kiili

Tallinn 2006

Bakalaureusetöö eesmärgiks uurida ning analüüsida 2004. aastast Eestist võõrtööle läinud töötajate sotsiaal-demograafilist tausta, samuti nende isikute rändemotiive ning üldist rahulolu võõrtöoga. Saadud tulemusi võrdles autor migratsiooniteooriaga, rahvusvaheliste uuringutega ja Eestis varem koostatud migratsioonikavatsuste uuringuga. Täiendavalt hindas autor töörandega seotud mõjusid Eesti majandusele. Bakalaureusetöö on jaotatud kolme ossa. Esimeses osas antakse ülevaade migratsiooni teoreetilistest käsitlustest ning varasematest uuringutest, samuti migratsiooni mõjudest nii päritolu- kui sihtriikide majandusele. Teises osas selgitatakse autoripoolse uurimuse jaoks vajalike andmete kogumise tehnikat ning analüüsi metoodikat. Kolmandas osas tuuakse välja autori uuringu ning analüüsi tulemused. Autor jõudis oma töös järeldusele, et potentsiaalsete välismaal töötada soovivate inimeste ja reaalselt võõrtööle läinud töötajate iseloomustused erinevad teatud tunnuste võrdluses. Autor loodab, et saadud tulemused - eeldatust suurem naiste ja vanemate inimeste rändeaktiivsus, võiksid olla piisavalt huvi äratavad, et viia edasiste, suurema valimiga põhjalikumate uuringuteni. Tsentraalselt kogutud ja kättesaadavad andmed tööjõu rände kohta võiksid aga autori hinnangul pakkuda olulist informatsiooni tööjõu sisse- ja väljarände võrdlevaks analüüsiks Eestis.

Tööhõive olukord Lääne-Virumaa regioonis ja selle parandamine tööturukoolituse kaudu (bakalaureusetöö)

Helen Bork

Tallinna Ülikool, Kutseõpetuse osakond

Tallinn 2006

Elukestva õppe uuringud

Andragoogilise, sotsiaalse ja psühholoogilise aspekti tegurite koosmõju täiskasvanute õppimiskäsituste, õppimisvalmisolekule ja koolitusaktiivsuse kujunemisele elukestva õppe kontekstis

Koostaja: Larissa Jõgi (Tallinna Ülikool, kasvatusteaduste teaduskond, andragoogika õppetool)
2006

Uurimuse eesmärgiks oli õpikäsituste kujunemise analüüs erinevate põlvkondade arusaamades ning õpikäsitusi mõjutavate tegurite määratlemine.

Uurimuse kokkuvõtte aadressilt: <http://www.hm.ee/index.php?popup=download&id=5664>

Karjääriteenuste süsteemi arendamise lähteuuringu

Koostaja: Elukestva Õppe Arendamise Sihtasutus Innove, Karjäärinõustamise Teabekeskus; TNS Emor

http://www.innove.ee/ee/files/Karjaariteenused_uuringu_aruanne.pdf

2005-2006

Finantseerija: ESF; riiklik finantseering

Ajavahemikul november 2005 kuni mai 2006 viis TNS Emor Elukestva Õppe Arendamise Sihtasutuse Innove tellimusel läbi karjääriteenuste süsteemi arendamise lähteuuringu. Uuringu eesmärgiks oli kaardistada Eesti karjääriteenuste hetkeolukord teenuse leviku, kättesaadavuse, teenusesse suhtumise, kasutamise ja osutamise osas, tuginedes sealjuures süsteemi erinevate osapoolte hinnangutele ning selgitada karjääriskujundamist toetavate teenuse süsteemi praegused nõrkused ja tugevused koos teenuseosutajate ettepanekutega valdkonna arendamiseks.

Täiskasvanute koolitus ettevõtetes

Statistikaamet

Uuringus osalevad riigid: EL liikmesriigid

2006

Finantseerija: Eurostat

Elukestev õpe kui elutee kujundaja ja Eesti ühiskonna sotsiaalse sidususe tagaja

Rahvusvaheliste ja Sotsiaaluuringute Instituut

Teema kestus: 2005-2010

<http://www.iiss.ee/?m1=50&m2=97&m3=103>

Finantseerija: Eesti Teadusfond (grant nr. 0132682S05)

Projekt käsitleb elukestva õppe mõju elutee kujunemisel ja Eesti ühiskonna sotsiaalse sidususe tagamisel. Eesmärgiks on (a) uurida Eestile omaste institutsioonide mõju täiskasvanute juurdepääsul haridusele; (b) käsitleda erinevate sotsiaalsete gruppide ja elutee erinevatel etappidel olevate inimeste õpihuvi ja -vajadusi; (c) analüüsida institutsionaalse raamistiku loodud õpivõimaluste ja õppijate motivatsiooni vahelisi seoseid. Projekti raames püütakse hinnata sellealase poliitika ja praktika efektiivsust Eestis, seda Euroopa riikide vastava poliitika taustal.

Projektis on kavandatud põhimõtteliselt uus lähenemine probleemile, mis lähtub institutsionaalsest vaatenurgast. Igale riigile on omased teatud "institutsioonide paketid", mis mõjutavad elukestva õppe võimalusi. See tähendab, et elukestvat õpet ja haridussüsteemi arengut puudutava poliitika ja praktika korrektne analüüs on võimalik ainult seda institutsionaalset seotust arvestades.

Projekt on kavas realiseerida kolmel tasandil: makro, meso (kesk) ja mikro tasandil, eesmärgiga analüüsida makro-struktuursete faktorite, elukestvat õpet puudutava poliitika, institutsionaalsete faktorite ja täiskasvanute kui potentsiaalsete õppijate vahelisi suhteid ja toimet. Projekti realiseerimiseks on vaja koguda kolme liiki andmeid: (a) inimestelt kui potentsiaalsetelt õppijatelt (küsitlus); (b) haridusinstitutsioonide esindajatelt, MTÜ-st, kohaliku võimu esindajatelt (struktureeritud intervjuud); (c) tööandjate esindajatelt (küsitlus ja osaliselt struktureeritud intervjuu).

Elukestev õpe formaalharidussüsteemis osalejate vaatevinklist

Aeg: 2006-2008

Rahvusvaheliste ja Sotsiaaluuringute Instituut; *Grandihoidja*: Rein Vöörmann

Finantseerija: Eesti Teadusfond (grant nr 6893)

Käesolev projekt käsitleb täiskasvanute (so inimeste, kelle peamine sotsiaalne roll ei ole õppimine) õppimist formaalharidussüsteemis, kusjuures küsimusele lähenemise uudsus seisneb eelkõige selles, et neid seoseid analüüsitakse ühiskonna institutsionaalse ülesehituse kontekstis ja teiste Euroopa riikide taustal. Täiskasvanute õpingute jätkamise uurimine formaalharidussüsteemis on tingitud asjaolust, et just siin on täheldatav viimastel aastatel ilmnunud väljalangejate arvu kasv, mis omakorda muudab problemaatiliseks elukestva õppe idee. Projekti käigus püütaksegi analüüsida kas ja kuidas kogu ühiskonna institutsionaalne ülesehitus mõjutab õpingukarjääride kujunemist, millised on täiskasvanute õppimist soodustavad või takistavad tegurid, kuivõrd täiskasvanu tunnetab ja teadvustab end õppijana jne. Neile küsimustele vastuse leidmiseks on kavandatud küsitlus reaalselt formaalharidussüsteemis õppivate täiskasvanute hulgas. Seejuures on tegemist stratifitseeritud valimiga - vastavalt haridustasemele.

Teadmistepõhine majandus ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogiaalane haridus: hetkeolukord ning väljakutsed

Koostaja: Poliitikauuringute Keskus PRAXIS (Rainer Kattel, Tarmo Kalvet).

Uuring valmis: Eesti Infotehnoloogia Sihtasutuse algatusel

Kutseharidust käsitlevat analüüsi toetas: Haridus- ja Teadusministeerium
2006

Uuringu põhieesmärgiks on aidata kaasa teadmistepõhise majanduse arengule Eestis info- ja kommunikatsioonitehnoloogia õppesuunaga hariduse arendamise kaudu. Töös analüüsitakse teadmistepõhist majandust ja ühiskonda võrdlevas perspektiivis, Eesti innovatsiooni- ja hariduspoliitikat globaliseeruvas maailmas ning olukorda IKT-alases hariduses ning selle seoseid Eesti tööstuse ja teenindussektoriga maailma arengute taustal.

Täiskasvanute tööalase koolituse kvaliteedi tagamise eeldused

Koostajad: Poliitikauuringute Keskus PRAXIS; OÜ Uuringukeskus Faktum
Finantseerija: Haridus- ja Teadusministeerium
<http://www.hm.ee/index.php?popup=download&id=4483>
2004-2006

Antud töös kajastatakse kõigepealt koolituse kvaliteedi üldisemaid määratlusi, antakse ülevaade täiskasvanute tööalase koolituse kvaliteedi hindamise viisidest. Täiskasvanute tööalase koolituse erinevate aspektide mõistmiseks viidi käesoleva uuringu raamides läbi nii kvalitatiivse kui kvantitatiivse andmestiku kogumine, et hinnata koolituse tulemuslikkust mõjutavaid tegureid. Aruande analüütiline osa koondab kvalitatiivuuringu (tööandjate ning lektorite esindajatega) ja kvantitatiivuuringu (elanike ja tööandjatega) tulemused koolituse planeerimise, koolitaja valiku, tööalase täienduskoolituse ulatuse, selle tulemuslikkuse tagamise küsimustes. Tagasisidet tööalasest täienduskoolitusest ja tulemuslikkuse hindamisest analüüsitakse nii koolitusel osalenu, ettevõtte/asutuse kui koolitaja seisukohtadest. Tööalase koolituse reguleerimisega seotud ootused on toodud välja nii ettevõtete/asutuste küsitluse kui tööandjate fookusgrupi põhjal.

Nii Eestis läbi viidud uuringute kui Euroopa riikide kogemuste põhjal on võimalik üldistada täiskasvanute tööalase koolituse kvaliteedi hindamise lähtekohti ja indikaatoreid. Eelkõige tuuakse koolituse kvaliteedi näitajatenä välja õppija vajadustest lähtumist, organisatsiooni ja töötaja ette seatud eesmärkide saavutamisele kaasa aitamist, koostööd erinevate koolituse subjektide vahel, koolitaja kvalifikatsiooni ja kompetentsust, koolituse kvaliteedi hindamise süsteemsust ning kutsestandardeid.

Täiendushariduse nõudlus Tallinna Tehnikaülikoolilt (diplomitöö)

Viia Roosaar
Tallinna Tehnikaülikool, humanitaarteaduskond
Juhendaja: Jaanus Kiili
Tartu 2006

Diplomitöö eesmärk oli välja selgitada ettevõtete nõudlus tehnikaalase, sh inseneride täienduskoolituse järele Tallinna Tehnikaülikoolilt. Diplomitöö esimeses peatükis peatutakse elukestval õppel ja täiendushariduse ning -koolituse tähtsusel. Selles antakse ka ülevaade täiendushariduse õiguslikust taustast Eestis, Kutsekoja tegevusest ning lühike tutvustus Eesti Inseneride Liidust. Eraldi on välja toodud ülikoolide roll täienduskoolituses. Töös püstitatud eesmärgi saavutamiseks ning hüpoteesi kontrollimiseks koostati küsimustik ja saadeti laiali tehnikaalal tegutsevatele ettevõtetele. Selle koostamise meetodikat

tutvustatakse antud töö teises peatükis. Kolmandas peatükis iseloomustatakse küsimustikule vastanud ning analüüsitakse saadetud vastuseid. Kokkuvõttes on esitatud autoripoolsed ettepanekud, millest autor peab olulisemaks vilistlastele 2-3 aastat peale lõpetamist korraldatavate täienduskoolituste käivitamist, kus antakse ülevaade uutest tehnoloogiatest ning sellel ajavahemikul tekkinud uuematest teadmistest ja teaduse saavutustest.

Õppimine elutee kontekstis (eakate arusaamades) Magistritöö

Paju I.
Tallinna Ülikool, Andragoogika õppetool
Tallinn 2006

Täiskasvanud õppijate tähenduslikud õpikogemused (bakalaureusetöö)

Arnis Alt
Tallinna Ülikool, Kasvatusteaduste osakond
Tallinn 2006

Täiskasvanud õppijate õpieesmärgid vabahariduslikus koolituses ning nende vastavus koolituse eesmärkidele (bakalaureusetöö)

Marianne Tiigimaa
Tallinna Ülikool, Kasvatusteaduste osakond
Tallinn 2006

Õpetajate täienduskoolituse õpikeskkonna tegurid (magistritöö)

Ingrid Oksaar
Tallinna Ülikool
Tallinn 2006

Emotsioonide seos täiskasvanu õppimisega (magistritöö)

Piret Saag
Tallinna Ülikool
Tallinn 2006

Kutsehariduse uuringud

Kutseõpetajate ja -koolitajate koolitus (Training VET teachers and trainers)

Koostaja: Elukestva Õppe Arendamise Sihtasutus Innove, Kutsehariduse Seirekeskus
2006

Finantseerija: Cedefop, HTM

Ülevaates on kajastatud kutseõpetajate ja -koolitajate tüübid kutsehariduses, õpetajad ja koolitused esma- ning jätkukutseõppes.

Ülevaade on mõeldud eelkõige teadlastele, poliitikutele ja praktikutele, kes oma igapäevatöös puutuvad kokku kutseharidusega.

Ülevaade on eesti keeles kättesaadav aadressil:

<http://www.innove.ee/refernet/files/Teema6%20final.pdf>

Ülevaade on inglise keeles kättesaadav aadressil:

http://www.innove.ee/refernet/files/Theme6_final2.pdf

Täienduskoolitus täiskasvanutele (Continuing Education and Training for Adults in Estonia)

Koostaja: Elukestva Õppe Arendamise Sihtasutus Innove, Kutsehariduse Seirekeskus
2006

Finantseerija: Cedefop, HTM

Ülevaates on kajastatud täienduskoolituse areng, riiklikult toetatud täienduskoolitus, töötute ja muude riskigrupi kuuluvate isikute koolitamine, täiendõpe ettevõtte või sotsiaalse partneri algatusel ning täiendõpe indiviidi algatusel. Ülevaade on mõeldud eelkõige teadlastele, poliitikutele ja praktikutele, kes oma igapäevatöös puutuvad kokku kutseharidusega.

Ülevaade on eesti keeles kättesaadav aadressil:

http://www.innove.ee/refernet/files/Teema%205_viimane.pdf

Ülevaade on inglise keeles kättesaadav aadressil:

http://www.innove.ee/refernet/files/Theme5_final2.pdf

Eesti kutseharidussüsteemi temaatiline ülevaade (Thematic Overview: Description of Estonian VET System)

Koostaja: Elukestva Õppe Arendamise Sihtasutus Innove, Kutsehariduse Seirekeskus
2006

Finantseerija: Cedefop, HTM

Kutsehariduse Seirekeskus koostöös kutsehariduse ekspertidega koostas Eesti kutsehariduse ja -koolituse süsteemi tutvustava ülevaate. Ülevaates on kajastatud poliitilised arengud kutsehariduses, esmane kutseharidus, täienduskoolitus täiskasvanutele,

kutseõpetajate ja –koolitajate koolitus, oskuste ja pädevuste arendamine ning uuenduslik pedagoogika, õppimise validatsioon, karjääri- ja kutsenõustamine, kutsehariduse finantseerimine, rahvusvahelised ja Euroopa dimensioonid kutsehariduses - kokku 11 teemat. Ülevaade on mõeldud eelkõige teadlastele, poliitikutele ja praktikutele, kes oma igapäevatöös puutuvad kokku kutseharidusega.

Kogutud informatsioon on eesti keeles kättesaadav aadressil:

<http://www.innove.ee/refernet/files/TEMAATILINE%20YLEVAADE%202006.pdf>

Ning inglise keeles aadressilt:

<http://www.innove.ee/refernet/files/Thematic%20Overview%202006.pdf>

Kvaliteet kutseõppeasutuses

Koostaja: Elukestva Õppe Arendamise Sihtasutus Innove, Kvaliteediprojekt, AS Resta, Tallinna Tehnikaülikool
2006

Finantseerija: ESF; riiklik finantseering

Nimetatud uuringu viisid AS Resta ja Tallinna Tehnikaülikool Elukestva Õppe Arendamise Sihtasutuse Innove tellimisel läbi ajavahemikul detsember 2005 kuni mai 2006.

Uuringu eesmärgiks oli välja selgitada kvaliteediteadlikkuse ning kvaliteedijuhtimise põhimõtete rakendatuse tase Eesti kutseõppeasutustes. Fookusgruppides olid esindatud Eesti kutseõppeasutuste kvaliteediauhinna konkursil osalenud ja mitteosalenud koolid. Küsitleti koolide õpilasi, töötajaid, vilistlasi ja tööandjaid.

E-õppe kui haridusuuenduse protsessi uurimine kutseõppeasutustes ja rakenduskõrgkoolides

Koostaja: Tallinna Ülikooli Haridusuuringute Instituut

Tellija: Eesti Infotehnoloogia Sihtasutus

Finantseerija: ESF; riiklik finantseering

2006-2008

ESF Projekti "E-õppe arendamine ja juurutamine kutseõppeasutustes ja rakenduskõrgkoolides" (e-VÕTI) raames läbiviidava uuringu eesmärgiks on e-õppe kui haridusuuenduse protsessi uurimine kutseõppeasutustes ja rakenduskõrgkoolides. Uuringute planeerimisel lähtutakse kolmest uurimisküsimusest: Milline on potentsiaal e-õppe arenguks kutseõppeasutustes ja rakenduskõrgkoolides (koolijuhtide, õpetajate ja õpilaste motivatsioon, huvid ja ootused ning e-õppe seotus erinevate strateegiatega)? Milliseid uusi ideid innovaatilised praktikad võivad pakkuda e-õppe arendamiseks (edulugude analüüs)? Millised on peamised väljakutsed e-õppe rakendamisel?

Uuringu etapid:

2006. aastal: Ettevalmistavad tegevused (teooria, kirjanduse ja eelnevate uuringute analüüs); Ekspertintervjuud; Uuringu vahearuanne.

2007. aastal: Metodoloogia lõplik väljatöötamine; Uuringu läbiviimine (intervjuud, küsitlused ja analüüs); Uuringu raport.

2008. aastal: Monitooring (projekti tulemuslikkuse analüüs); Monitooringu küsitluse väljatöötamine (e-küsitlus); Monitooringu raport.

Kutseõpetajate karjääriteed ja koolitusvajadus

Tellija: Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus

Koostaja: Tallinna Ülikool, Haridusuuringute Instituut

Finantseerija: ESF; riiklik finantseering

2006

http://www.ekk.edu.ee/yldteave/ekk/kaust/ARUANNE_loplik.pdf

Uuringus selgitatakse välja kutseõpetajate karjäärimudelid ja nende kujunemise viisid ning analüüsitakse kutseõpetajate ja praktikajuhendajate täienduskoolitusvajadust.

Ühes osas on käsitletud kutseõpetajaks kujunemise teid, haridus- ja töökogemust; töös vajaminevaid teadmisi ja oskusi; täienduskoolituse vajadust. Teises osas on ettevõtete praktikajuhendajate uurimus, nende töö eripära ja ootused koostööle kutseõppeasutustega, koolitusvajadus. Kolmas osa käsitleb õppejõudude küsitlust - nende ettepanekuid kutseõpetajate koolitusele, täienduskoolitusvajaduse ja koolitussüsteemi kohta.

Üldhariduskooli ja kutseõppeasutuse koostöömudel Väike-Maarja Gümnaasiumi ja Õppekeskuse näitel (koolikorralduse kutsemagistriprojekt)

Raili Sirgmets

Tartu Ülikool, Tartu Ülikool, haridusteaduskond, pedagoogika osakond

Juhendaja: Jüri Ginter

Tartu 2006

Regioonide osalus riikliku koolitustellimuse kavandamises (magistritöö)

Triin Laasi

Tallinna Tehnikaülikool, humanitaarteaduskond

Juhendaja: Väino Rajangu

Tallinn 2006

Magistritöö eesmärgiks on töötada välja mudel tööjõu koolitusvajaduse prognoosimiseks regioonides, mis tugineb piirkonna arenguvajadustele ja regiooni sotsiaalsete partnerite aktiivse osaluse põhimõttele ning mis võimaldaks tuua esinduslikku sisendinfot regionaalsest haridusnõudlusest riikliku koolitustellimuse kavandamise protsessi.

Mudeli koostamisel käsitles autor lähtealustena järgmisi aspekte:

1. haridussüsteemi tervikarendamiseks regiooni tasandil peaks kutse- ja kõrgharidusliku haridusnõudluse väljaselgitamine ja koolitustellimuse kavandamine toimuma ühtse protsessina.
2. kutse- ja kõrghariduse planeerimisel regioonis on oluline tagada selle kooskõla erinevate harupoliitikatega, sest paljuski just läbi koolitustegevuse ja erialavalikute toimub nii regionaal-, majandus- kui sotsiaalpoliitiliste põhieesmärkide realiseerimine
3. erinevate ühiskondlike huvigruppide kaasamine koolituse planeerimisse ja korraldamisse

võimaldab kõige operatiivsemat ja paindlikumat reageerimist muutuvale sotsiaalmajanduslikule taustsüsteemile.

Sellest tulenevalt koosneb mudel tööjõu koolitusvajaduse prognoosimiseks regioonides, kahest olulisest komponendist:

1. regionaalse koolitusvajaduse väljaselgitamise metoodika
2. mudeli rakenduskeem läbi regionaalse koolitustellimuse komisjoni.

Mudeli rakendamine võimaldab välja selgitada tööjõu koolitusvajaduse regioonis ja selle põhjal kaasa rääkida riikliku koolitustellimuse kujundamises, edendades seeläbi ka regionaalarengut läbi konkurentsivõimelise inimressursi ettevalmistamise.

Toitlustusteenindaja eriala õppekava ümberkujundamine kelneri eriala õppekavaks (bakalaureusetöö)

Ene Valgemäe

Tallinna Ülikool, Kutseõpetuse osakond

Tallinn 2006

Mehhatroonika eriala õppekava vastavusse viimine Euroopa Liidu standartidega (bakalaureusetöö)

Eduard Brindfeldt

Tallinna Ülikool, Kutseõpetuse osakond

Tallinn 2006

Õppeotstarbelise videosalvestise koostamine juuksuri eriala koolituses teemal: "Soengu detailide tehnikad" (bakalaureusetöö)

Aile Teppan

Tallinna Ülikool, Kutseõpetuse osakond

Tallinn 2006

Töövihiku "Majandusarvutused ja aruandlus kaubanduses" koostamine müüja erialal (bakalaureusetöö)

Janne Ojala

Tallinna Ülikool, Kutseõpetuse osakond

Juhendaja: Tammjärv, K.

Tallinn 2006

***Õppeteema “Ruumikujundus” õpetamise sisu ja didaktilised vahendid
kodumajanduse ja puhastusteeninduse erialal*** (bakalaureusetöö)

Karin Saealle
Tallinna Ülikool, Kutseõpetuse osakond
Juhendaja: Tarraste, A.
Tallinn 2006

***Tööraamatu koostamine käitumise ja etiketi õpetamiseks kutseõppeasutuse
õpilasele*** (bakalaureusetöö)

Lea Oolmets
Tallinna Ülikool, Kutseõpetuse osakond
Juhendaja: Paju, H.
Tallinn 2006

Juhendmaterjali koostamine kodutekstiilide õmblemiseks (bakalaureusetöö)

Maie Laik
Tallinna Ülikool, Kutseõpetuse osakond
Juhendaja: Tammjärv, K.
Tallinn 2006

***Tööraamatu koostamine rõiva õmbleja õppekava moodulile “Naiste voodriga
jaki töötlemine”*** (bakalaureusetöö)

Maire Moorits
Tallinna Ülikool, Kutseõpetuse osakond
Juhendaja: Tammjärv, K.
Tallinn 2006

Kondiitritoote tehnoloogia õpetamine (bakalaureusetöö)

Sirje Jäär
Tallinna Ülikool, Kutseõpetuse osakond
Juhendaja: Liivik, R.
Tallinn 2006

Õppematerjali koostamine õppeaines “Pagari- ja kondiitriseadmed”

(bakalaureusetöö)

Terje Steinberg

Tallinna Ülikool, Kutseõpetuse osakond

Juhendaja: Tammjärv, K.

Tallinn 2006

Klienditeeninduse õppematerjali koostamine kosmeetikute erialale

(bakalaureusetöö)

Thea Kriisemann

Tallinna Ülikool, Kutseõpetuse osakond

Juhendaja: Paju, H.

Tallinn 2006

E-õppe planeerimine arvutite ja arvutivõrkude erialal aines andmeturve

(bakalaureusetöö)

Tiina Kasuk

Tallinna Ülikool, Kutseõpetuse osakond

Juhendaja: Paju, H.

Tallinn 2006

Tartu Kutsehariduskeskuse autoeriala väljaõppe kvaliteedi tõstmine

(bakalaureusetöö)

Ülo Ramp

Tallinna Ülikool, Kutseõpetuse osakond

Juhendaja: Tammjärv, K.

Tallinn 2006

Juuksuri eriala kutseõpetaja õppemapi koostamine õppeaine “Juuste värvimine” õpetamiseks (bakalaureusetöö)

Ulvi Aro

Tallinna Ülikool, Kutseõpetuse osakond

Juhendaja: Tammjärv, K.

Tallinn 2006

***Teooria- ja praktikaõppe seose realiseerimine koka eriala kutseõppes :
(hügieeni- ja toitumisõpetuse näitel).*** Magistritöö

Arro, Anneli
Tallinna Ülikool
Tallinn 2006

***Õppejõudude motivatsiooniküsimusi e-õppe juurutamisel Eesti kutseõppe
kontekstis: Herzbergi motivatsiooniteooriale tuginev käsitus*** (magistritöö)

Kask, Maarja
Tallinna Ülikool
Tallinn 2006

***Kutsekooli õpilaste kodune taust ja hinnangud kutsekooli õpikeskkonnale
Tallinna Polütehnikumi Raadiku erialaosakonna näitel*** (magistritöö)

Anne Ilp
Tallinna Ülikool, Kasvatusteaduste osakond
Tallinn 2006

***Erialade spetsiifikat arvestav elektrotehnika laboritööde kompleks kutsekoolis
(tehniliste erialade näitel).*** Magistritöö

Hans Toomla
Tallinna Ülikool, Kasvatusteaduste osakond
Tallinn 2006
